

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії
Одеського національного університету
імені І. І. Мечникова

Ректор _____ Вячеслав ТРУБА
_____ 2024 року

**Програма вступного іспиту
для вступників на навчання за ступенем вищої освіти «бакалавр»
спеціальності 061 «Журналістика»
ОП «Журналістика»**

Одеса 2024

ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ІСПИТУ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 061 «ЖУРНАЛІСТИКА»
ОП «ЖУРНАЛІСТИКА»

Програма іспиту визначає окремі теми і питання, які є важливими для професійної підготовки бакалавра журналістики для тих, хто вступає на навчання на ОП «Журналістика».

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Соціалізація особистості. Поняття «соціалізація». Гендерна соціалізація особистості. Сім'я. Родинна соціалізація. Сім'я як основа суспільства, її функції та роль у розвитку особистості. Розвитку сучасної сім'ї в Україні. Школа. Однолітки. Поняття субкультури. Молодіжна субкультура. Вплив навчального закладу на формування особистісних рис.

Стереотипи та упередження. Стереотипи та їх роль у житті людини і суспільства. Дискримінація. Упередження. Толерантність. Гендерні стереотипи. Ксенофобія. Расизм. Позитивні, нейтральні та негативні стереотипи. Подолання гендерних стереотипів. Вплив традицій та звичаїв на виникнення передсудів, забобонів та упереджень. Толерантність як основна якість громадянина.

Конфлікти. Поняття «конфлікт». Зародження конфліктів та шляхи їх подолання. Типи конфліктів: конфлікти в сім'ї; соціальні конфлікти. Міжнародні конфлікти. Поняття солідарності та конкурентності як необхідних умов соціального прогресу.

Соціум (суспільство людей). Поняття соціуму як суспільства людей. Історичні типи стратифікованих суспільств. Стратифікація сучасного українського суспільства. Соціальна структура і соціальний статус. Порівняння соціальної стратифікації в минулому і в сучасному суспільстві; характеризує стратифікацію сучасного українського суспільства. Критичний аналіз таких складових стратифікації як: верхній середній клас, динамічний середній клас, аутсайтери, маргінали, криміналітет.

Суспільна стабільність та безпека. Соціальні загрози суспільній безпеці. Природні і техногенні явища як фактори загрози суспільній безпеці. Міжнародна співпраця в галузі подолання та попередження наслідків глобальних проблем. Соціальні проблеми, що є передумовою загрози суспільній безпеці. Шляхи подолання загрози суспільній безпеці, включаючи можливості міжнародного співробітництва в цій галузі.

Соціальна мобільність. Поняття соціальної мобільності. Спілкування та співпраця як перспектива розвитку соціуму. Поняття комунікації та комунікативності. Участь у житті суспільства. Роль спілкування і співпраці як засобу існування суспільства. Співпраця як перспектива розвитку соціуму. Форми участі громадян у суспільному житті.

Права, свободи та відповідальність. Еволюція уявлень про права людини в історії людства. Покоління прав людини. Права та відповідальність людини і громадянина. Відповідальність держави перед людиною.

Фундаментальні права і свободи людини. Громадянські і політичні права. Економічні, соціальні та культурні права. Міжнародні механізми захисту прав людини. Толерантність та свобода віросповідання. Демократичність суспільства і держави відносно гарантованості громадянських і політичних прав і свобод.

Громадянське суспільство. Поняття громадянського суспільства. Поняття громади. Територіальне громадське та місцеве самоврядування. Громадянське суспільство в Україні. Поняття і функції громадської думки. Громадська думка як інститут громадянського суспільства. Основні функції громадянського суспільства. Становлення громадянського суспільства в Україні. Поняття «громада»; місцеве самоврядування, як особливу форму публічної влади. Характерні риси громадського та місцевого самоврядування.

Демократія. Поняття демократії. Ідеали та цінності демократії. Демократія як політичний режим. Принципи демократії. Форми демократії. Зіставлення сутність понять «політична», «конституційна» та «соціальна демократія». Демократизація суспільства. Соціальні норми поведінки у суспільстві. Поняття «субкультура». Порівняння культури поколінь в різні історичні періоди. Роль молодіжних організацій у становленні творчої і активної молоді України. Молодіжні субкультури. Формальні та неформальні молодіжні організації. Політична діяльність та участь громадян в управлінні суспільством. Вибори як інструмент демократії. Типи виборчих систем. Виборча система в Україні. Відповідальність за порушення виборчого законодавства.

Міжнаціональні відносини. Міжнаціональні конфлікти та шляхи їх розв'язання. Міжконфесійні стосунки та їх вплив на життя в полікультурному суспільстві. Самобутність та рівноцінність різних культур.

Україна і світ. Геополітичне становище сучасної України. Місце України в інтеграційних процесах в Європі та у світі. Стратегічне партнерство. Україна в світовій економіці. Співтовариство, місце України в загально цивілізаційному процесі, внутрішня й зовнішня політика України в рамках стратегічного партнерства та міжнародного права.

Міграційні процеси в Україні та світі. Хвилі міграції. Становище мігрантів в Україні. Внесок українців у світову науку і культуру. Роль української діаспори у процесі суспільного розвитку України та світу.

Засоби масової інформації. Види та функції засобів масової інформації. ЗМІ як засіб формування громадської думки. Свобода слова та цензура. Інформаційний простір в Україні. Соціальна відповідальність преси

Спеціалізація в журналістиці. Журналістська підготовка. Тематична спеціалізація в журналістиці. Аудиторна спеціалізація в журналістиці. Жанрова спеціалізація в журналістиці. Два підходи до підготовки журналістів в світовій практиці: від предметної сфери до журналістики; від журналістики до предметної сфери.

Журналістика серед інших видів масової комунікації. Журналістика та реклама: спільне та відмінне. Журналістика та піар: спільне та відмінне.

Журналістика та пропаганда: спільне та відмінне. Журналістика та чутки: спільне та відмінне. Журналістика та маскульт: спільне та відмінне.

Тематика та проблематика в журналістиці, рекламі, піарі. Уявлення про тему повідомлення. Соціальна значимість тематики в журналістиці, рекламі, піарі. Тематична спеціалізація в журналістиці, рекламі, піарі. Уявлення про проблему, яка піднімається в журналістському, рекламному, піар-матеріалі. Зв'язок теми та проблеми в повідомленні. Уявлення про інформаційну політику ЗМІ та проблемно-тематичні лінії. Феномен рубрикації. Правило наближення інтересів аудиторії.

Медіаграмотність як соціальна навичка людини в інформаційному суспільстві. Уявлення про джінсу та замовність в професійній інформаційній діяльності. Масова комунікація як поле маніпулювання масовою свідомістю. Порухення стандартів журналістики та цілі реклами і піару. Уявлення про фейк. Ознаки дезінформації. Медіаграмотність та інформаційна гігієна.

1. Владимиров В. Журналістика, особа, суспільство: проблема розуміння. Київ, 2003. 220 с.
2. Закон України «Про друковані засоби масової інформації». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2782-12#Text>
3. Закон України «Про інформацію». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>
4. Іванова О. А. Управління громадською думкою в умовах інформаційного суспільства: стратегічний підхід. *Діалог: Медіастудії*, 2018. Вип. 24. С.8-41.
5. Іванова О., Мойсеєва О. Журналістика рішень як рішення для регіональної журналістики. 20 вересня 2021. URL: <https://idpo.org.ua/articles/4286-zhurnalistika-rishen-yak-rishennya-dlya-regionalno%dl%97-zhurnalistiki.html>
6. Іванова О., Мойсеєва О. Місцева преса: посібник для ЗМІ. Як регіональним журналістам працювати за часів нових медіа та кризи демократії. Київ, 2019. 232 с.
7. Михайлин І. Л. Журналістика як всесвіт: Вибрані медіадослідження. Харків, 2008. 512 с.
8. Михайлин І. Л. Основи журналістики: підручник. Київ, 2011. 496 с.
9. Почепцов Г. Г. Від покемонів до гібридних війн: нові комунікативні технології XXI століття. Київ, 2017. 260 с.
10. Гісем О., Мартинюк О. Основи філософії. Людина і суспільство. 11 клас. Філософський тренінг. Тернопіль: Богдан, 2003.
11. Суспільствознавство у 9-11 класах: посібник / Ладиченко Т.В., Бакка Т.В, Желіба О.В. К.: Аконт, 2006.
12. 10 порад для захисту від інформаційних маніпуляцій. Не дай ввести себе в оману. URL:

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ ДЛЯ ВСТУПНИХ ІСПИТІВ

Завдання екзаменаційного тесту покликані виявити рівень знань, набутих студентами, які бажають продовжити навчання за ОКР «бакалавр» спеціальності 061 «Журналістика» ОП «Журналістика». Пропоновані екзаменаційні тести складаються з 50 тестових завдань закритого типу. Кожна правильна відповідь оцінюється в 2 (два) бали.

Неправильна відповідь оцінюється у 0 (нуль) балів. Максимальною оцінкою за вдало написаний тест є 100 балів, мінімальна позитивна оцінка складає 12 (дванадцять) балів.

Під час проведення вступного випробування не допускається користування електронними приладами, підручниками, навчальними посібниками та іншими матеріалами, якщо це не передбачено рішенням приймальної комісії. У разі використання вступником під час вступного випробування сторонніх джерел інформації (у тому числі підказки), він відсторонюється від участі у випробуваннях, про що складається акт, в якому предметна комісія вказує причину відсторонення та час. У разі використання заборонених джерел, абітурієнт, на вимогу членів предметної комісії, залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку. Вступники, які не з'явилися на вступне випробування без поважних причин в зазначений у розкладі час, до участі в подальших іспитах і конкурсі не допускаються.

Голова фахової атестаційної комісії
кандидат філологічних наук, доцент кафедри
періодичної преси та медіаредагування
факультету журналістики,
реклами та видавничої справи
ОНУ імені І. І. Мечникова

Алла КОВАЛЕНКО